

Kutoka kwa Abu Musa Al-Ash'ariy, Mwenyezi Mungu awe radhi naye, kutoka kwa Mtume rehma na amani ziwe juu yake amesema:

1

“Nyumba ambayo anatajwa Mwenyezi Mungu ndani yake, na nyumba asiyotajwa Mwenyezi Mungu ni kama walio hai na wafu.

Na katika sahihi al-Bukhari:

2

“Mfano wa mwenye kumtaja Mola wake Mlezi na yule asiyemtaja Mola wake Mlezi ni kama aliye hai na maiti.”⁽¹⁾

1 Imepokewa na Al-Bukhari (6407) na Muslim (779).

Ayah

Mwenyezi Mungu mtukufu amesema:

﴿Je, aliyekuwa maiti kisha tukamhuisha, na tukamjaalia nuru inakwenda naye mbele za watu, mfano wake ni kama aliyoko gizani akawa hata hawezi kutoka humo? Kama hivyo makafiri wamepambiwa waliyokuwa wakiyafanya.﴾ [Al-An'am: 122].

﴿Na mkumbuke Mola Mlezi wako nafsiini kwako kwa unyenyekevu na khofu, na bila ya kupiga kelele kwa kauli, asubuhi na jioni. Wala usiwe miongoni mwa walioghafilika.﴾ [Al-A'raf: 205].

﴿Wale walioamini na zikatua nyoyo zao kwa kumkumbuka Mwenyezi Mungu. Hakika kwa kumkumbuka Mwenyezi Mungu ndio nyoyo hutulia.﴾ [Ar-Ra'd: 28].

﴿Enyi mlioamini! Mdhukuruni Mwenyezi Mungu kwa wingi wa kumdhukuru (41) Na mtakaseni asubuhi na jioni.﴾ [Al-Ahzab: 41, 42]. Mwenyezi Mungu mtukufu amesema:

﴿Je, aliyekuwa maiti kisha tukamhuisha, na tukamjaalia nuru inakwenda naye mbele za watu, mfano wake ni kama aliyoko gizani akawa hata hawezi kutoka humo? Kama hivyo makafiri wamepambiwa waliyokuwa wakiyafanya.﴾ [Al-An'am: 122].

﴿Na mkumbuke Mola Mlezi wako nafsiini kwako kwa unyenyekevu na khofu, na bila ya kupiga kelele kwa kauli, asubuhi na jioni. Wala usiwe miongoni mwa walioghafilika.﴾ [Al-A'raf: 205].

﴿Wale walio amini na zikatua nyoyo zao kwa kumkumbuka Mwenyezi Mungu. Hakika kwa kumkumbuka Mwenyezi Mungu ndio nyoyo hutulia.﴾ [Ar-Ra'd: 28].

﴿Enyi mlio amini! Mdhukuruni Mwenyezi Mungu kwa wingi wa kumdhukuru (41) Na mtakaseni asubuhi na jioni.﴾ [Al-Ahzab: 41, 42].

Msimulizi

Ni: Abdullah bin Qais bin Sulayem Al-Ash'ari, Abu Musa, ambaye alisiliimu Makka na kuhama mara zote mbili. Hijra za Uhabeshi na Madina, alipewa sauti nzuri ya kusoma Qur'an, Mtume rehma na Amani zimshukie alimtumia katika baadhi ya maeneo ya Yemen, na Omar, Mwenyezi Mungu awe radhi naye. alimtumia huko Basra, kisha Othman, Mwenyezi Mungu awe radhi naye, akamtumia huko Kufa, kisha akawa miongoni mwa watawala wawili wa saffayn, kisha akajitoa katika timu mbili, akafariki mwaka (52 AH)⁽¹⁾

Muhtasari

Kumkumbuka Mwenyezi Mungu huzipa uzima mioyo na roho. Mwenye kumkumbuka Mwenyezi Mungu yu hai na mwenye furaha moyoni, na nyumba ambayo Mwenyezi Mungu anatajwa ndani yake ni yenye furaha na malaika wanaifahamu. Nyumba na mioyo isiyu mkumbuka mola mlezi ni wafu walioachwa, hawana kheri.

1 Pitia ufafanuzi wake katika: “Al-Isti'ab” cha Ibn Abd al-Barr (4/1762), “Asad al-Ghaba” cha Ibn al-Atheer (3/364), “Al-Isaba” cha Ibn Hajar (4/181).

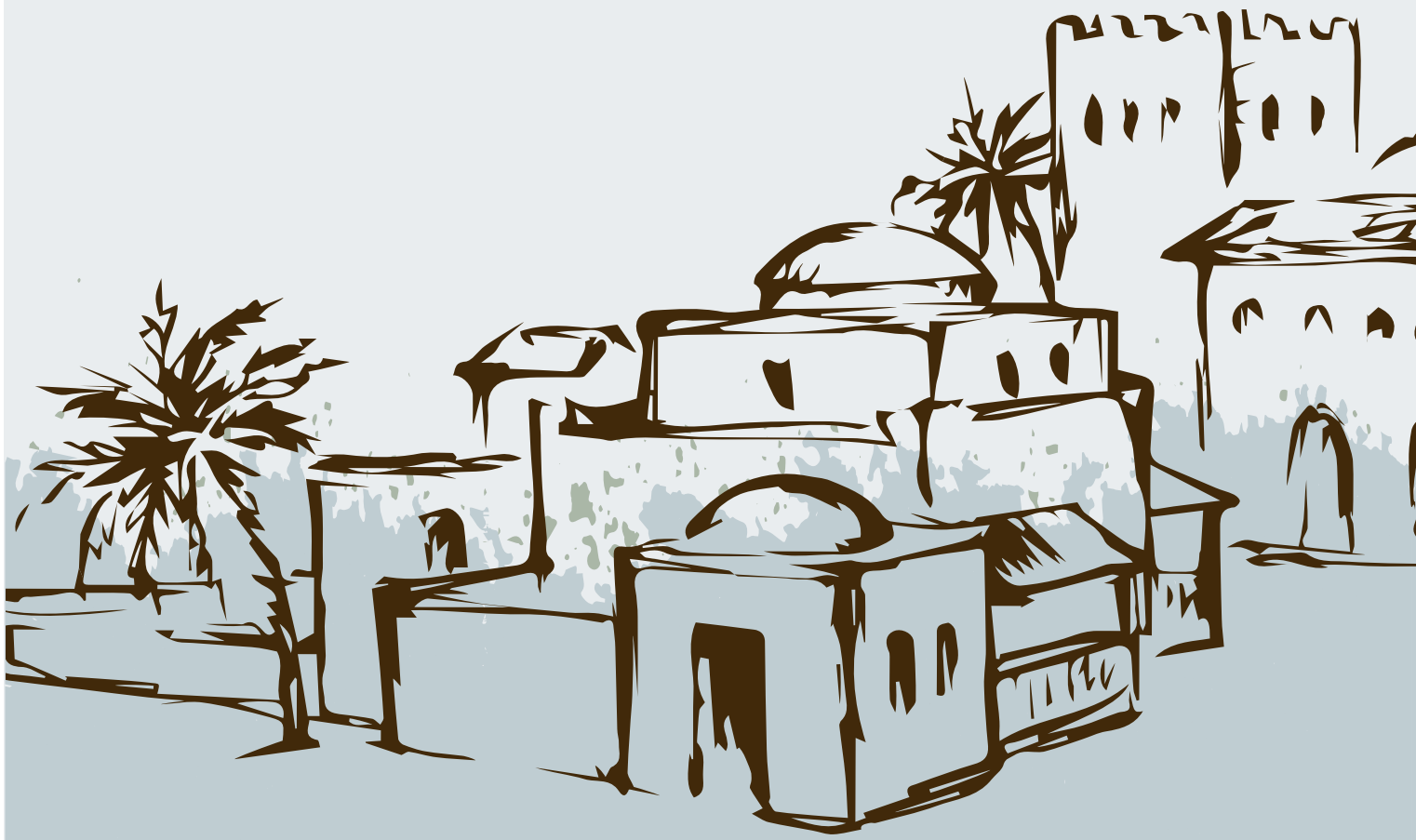

Ufahamu

Ametaja Mtume Rehema na Amani zimshukie kuwa kumkumbuka Mwenyezi Mungu Mtukufu huzihuisha nafsi na mahali. Nyumba ambayo Mwenyezi Mungu hutajwa ndani yake inafurahia utulivu na faraja, na inajaa furaha na shangwe. Ama nyumba ambayo hakutajwa Mwenyezi Mungu, ni ukiwa, haina roho wala uhai ndani yake, watu wanaikimbia kama wanavyokimbia wafu, na Malaika wanaihama.

Dhikr: ni Kuamsha ukubwa wa Mwenyezi Mungu katika moyo, na mtiririko wa ulimi kwa kumsifu Mwenyezi Mungu, na kwa maana ya jumla zaidi ni pamoja na amali zote nzuri kama vile sala, dua, kumtukuza Mola mlezi, kusoma Qur'ani, kueneza elimu., Nakadhalika.

Katika riwaya nyingine, rehema na amani za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake, amemfanya mwenye kujikumbuka kuwa hai na asiyekufa. Kwa kumtaja Mwenyezi Mungu nyoyo zao zinakua hai na zenye utulivu, Amesema Mtukufu: “Walewalio amini na zikatulia nyoyo zao kwa kumkumbuka Mwenyezi Mungu. Hakika kwa kumkumbuka Mwenyezi Mungu ndio nyoyo hutulia” [Ar-Ra’d: 28]. Dhikr ni lishe ya roho, kama vile chakula na kinywaji ni lishe ya mwili, ikiwa mtu atajali lishe ya mwili wake na akaacha kujali lishe ya moyo na roho yake, basi yeye ni kama wanyama wasio na faida inayotarajiwa, na ni kama wafu ambao mioyo yao inapokosa kumkumbuka Mola wake Mlezi. Ndio maana akasema mola mtukufu: “Na mkumbuke Mola Mlezi wako nafsini kwako kwa unyenyekevu na khofu, na bila ya kupiga kelele kwa kauli, asubuhi na jioni. Wala usiwe miongoni wa walioghafilika” [Al-A’raf: 205].

Mafunzo

1

Moja ya njia muhimu sana za elimu na ufahamu ni kutumia mifano; Ambapo mifano hufafanua na kuleta maana kwa urahisi, na wazo la kiakili limeundwa kwa taswira ya hisia ambayo watu wote wanaelewa. Kila mlinganiaji na mwalimu anapaswa kutumia njia hii.

2

Sio sharti katika dhikri kuwepo akilini na kuhisi maana zake, bali Muislamu anaweza kumtaja Mola wake Mlezi katika wakati wake wa mapumziko na kazi yake, akifanya dhikri yoyote iliyorahisi katika ulimi wake, ingawa dhikr ya moyo na ulimi kwa pamoja ina daraja la juu kabisa la dhikri na kubwa zaidi katika malipo.

3

Usiifanye nyumba yako kuwa gofu na iliyohamwa, ambayo Malaika wanaikimbia. Unatakiwa kuiimarisha kwa kumtaja mola mlezi na kusoma qur'an ndani yake.

4

Anayemtaja Mola wake anakuwa hai na nyumba yake imejaa kheri na baraka, na mwenye kughafilika na ukumbusho amekufa kana kwamba anaishi kaburini.

5

Dhikr ni uhai wa nyoyo, basi usiufishe moyo wako kwa kuacha dhikri.

6

Hakuna anayestarehe zaidi kuliko mtu mwenye kumkumbuka Mwenyezi Mungu, Mwenye nguvu na Mtukufu, kwani hakuna chochote katika vitendo hakina gharama tofauti na dhikri, wala chenye furaha kubwa zaidi, wala chenye furaha zaidi moyoni kuliko kumtaja Mwenyezi Mungu ⁽¹⁾

7

Dumisha dhikri; Humpendeza Mwingi wa Rehema, humfukuza Shetani, huondoa wasiwasi, huleta furaha, huleta riziki, upya na utu, na huleta upendo wa Mwenyezi Mungu.

8

Kumkumbuka Mwenyezi Mungu kuna aina nyingi. Zipo zinazosemwa kila wakati; Kama vile kumtakasa, kusifu, kusema tahlili, kusema takbira, kuomba dua, na kusoma Qur'ani, na nyingine zimefungamana na sababu; Kama utajo wa asubuhi, jioni, kulala, kuingia na kutoka nyumbani, kuingia na kutoka chooni, kuvaa na kuvua nguo, kuingia na kutoka msikitini, na kadhalika.

9

Dumisha dhikri muda wote; Kwani mwenye kumkumbuka Mwenyezi Mungu moyo wake hutulia, na huifurahisha nafsi yake, na anayepuza kumkumbuka ana moyo mgumu na mkavu. Akasema Allah Mtukufu: “Je! Yule ambaye Mwenyezi Mungu amemfungulia kifua chake kwa Uislamu, na akawa yuko kwenye nuru itokayo kwa Mola wake Mlezi (ni sawa na mwenye moyo mgumu?) Basi ole wao wenye nyoyo ngumu zisizomkumbuka Mwenyezi Mungu! Hao wamo katika upotofu wa dhaahiri” [Al-Zumar: 22].

1 Al-Wabel al-Sayyib min al-Kalim al-Tayyib cha Ibn al-Qayyim (uk. 81).

Amesema mshairi:

Ewe mtafutaji malipo mkumbuke Mola mlezi, = Ewe mwenye kutaka kheri, fadhila, na wema

Fanya hivyo, utapewa mahitaji yako yote = na shida zote na madhara yote yataondoshwa.

Basi anayemkumbuka Mwingi wa Rehema hukaa naye = na anayemkumbuka Mwenyezi Mungu humlipa utajo.

Na anayejepusha na kumkumbuka Mwenyezi Mungu, basi huyo ni rafiki kipenzi cha Shetani.

Na anayemsahau Mola wake Mlezi, basi na Mola wake Mlezi = Humsahau na hiyo ni hasara kubwa.

Ibilisi akammiliki, na akamsahaulisha kumkumbuka Mola ambaye = amejifadhilisha kwa ukarimu tokea mwanzoni.

